

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-kustosz-pamieci-narodo/nagroda-kustosz-pamieci-narodo-6/24255,Zygmunt-Walkowski.html>
27.02.2026, 17:50

Zygmunt Walkowski

09.05.2016

Zygmunt Walkowski

Jeden z najbardziej zasłużonych badaczy i dokumentalistów naszej historii najnowszej, zwłaszcza okresu II wojny światowej, w tym dziejów Powstania Warszawskiego, uważany powszechnie za najwybitniejszego znawcę ikonografii (zwłaszcza fotograficznej i filmowej) Warszawy tamtego czasu.

Urodził się w Warszawie 7 grudnia 1936 r. Jest absolwentem II Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie. Od 1955 r. pracował w Wytwórni Filmów Dokumentalnych. W 1982 r. karnie zwolniony za działalność w podziemnych strukturach NSZZ „Solidarność”, w końcu tego roku przyjęty ponownie, ale na podrzędne stanowisko. Po dwuletnim okresie „reedukacji” został redaktorem w Archiwum WFD (pracował m.in. przy rekonstrukcji powstańczych kronik filmowych). W 1990 r. został odznaczony przez Prezydenta RP na uchodźstwie Złotym Krzyżem Zasługi za działalność niepodległościową.

W latach 1993–1996 pracował w Domu Wojska Polskiego, zajmując się opracowaniem archiwalnych materiałów filmowych. W latach 2003–2008 r., już na emeryturze, był zatrudniony w Muzeum Powstania Warszawskiego jako konsultant ds. ikonografii.

Od wielu lat zajmuje się przygotowywaniem i opracowywaniem szaty ilustracyjnej (archiwalne materiały fotograficzne, mapy, plany) do wielu ważnych publikacji historycznych i wystaw, prezentowanych w kraju i za granicą, współtworzy także filmy dokumentalne. Dokonuje w sposób niezwykle fachowy i kompetentny merytorycznego doboru ilustracji – archiwalnych zdjęć fotograficznych czy klatek filmowych, także malarstwa, grafiki, kart pocztowych etc., poddając materiał również „obróbce” komputerowej. W wypadku przekazów fotograficznych czy filmowych dysponuje niebywałą wręcz umiejętnością identyfikacji, analizy i interpretacji. O jego kompetencjach nie tylko dokumentacyjnych, lecz i naukowych najlepiej świadczy fakt przesunięcia niepodważalnej dotychczas przez kilkadziesiąt lat daty zburzenia przez Niemców Zamku Królewskiego w Warszawie. Dokumentację tego ustalenia opublikował w „Kronice Zamkowej” (1998, nr 1/36).

Spośród imponującego dorobku Zygmunta Walkowskiego podkreślić należy zwłaszcza jego udział w przygotowaniu kolejnych tomów Wielkiej Ilustrowanej Encyklopedii Powstania Warszawskiego (opracował setki zdjęć archiwalnych), kilkunastu albumów Warszawskie Termopile dotyczących II wojny światowej (zdjęcia, plany, mapy), kroniki Dni walczącej stolicy autorstwa Władysława Bartoszewskiego. Opublikował pracę Z fototeki Powstania Warszawskiego. Jak patrzeć na zdjęcie („Rocznik Warszawski”, t. XXXI, Warszawa 2003).

Dokonał rekonstrukcji filmowych kronik Powstania Warszawskiego, współpracował przy realizacji filmów dokumentalnych m.in. z Krzysztofem Langiem, Andrzejem Trzosem-Rastawieckim, Wandą Kością, Paulem Meyerem.

W 2004 r. przygotował dla Muzeum Powstania Warszawskiego wystawę „Warszawa z lotu”, prezentującą pozyskane z USA unikatowe niemieckie zdjęcia lotnicze z lat 1941–1945. Opracował ikonografię do wielu innych wystaw, m.in. o gen. Władysławie Andersie, Ignacym Paderewskim, szesnastu przywódcach Polskiego Państwa Podziemnego, polskich hymnach narodowych.

Na podstawie tekstu Andrzeja Krzysztofa Kunerta

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)